

**BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET**
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

Vejledning til Afsætning B, hhx 2017 i merkantile eux- forløb

---

August 2023

Vejledning til Afsætning B, hhx 2017 i merkantile eux-forløb
August 2023

2023

ISBN nr. [xxx xxx xxx] (web udgave)

Design: Center for Kommunikation og Presse

Denne publikation kan ikke bestilles.

Der henvises til webudgaven.

Publikationen kan hentes på:

www.uvm.dk

Børne- og Undervisningsministeriet

Departementet

Frederiksholms Kanal 21

1220 København K

Indhold

Indledning.....	5
1 Identitet og formål	9
1.1 Identitet.....	9
1.2 Formål.....	9
2 Faglige mål og fagligt indhold	11
2.1 Faglige mål	11
2.2 Kernestof	12
2.3 Supplerende stof.....	14
2.4 Omfang	15
3 Tilrettelæggelse	16
3.1 Didaktiske principper.....	16
3.1.1 Undervisningsbeskrivelse.....	17
3.2 Arbejdsformer	17
3.2.1 Overordnet planlægning	17
3.2.2 Progression.....	18
3.2.3 Samarbejde med virksomheder	18
3.2.4 Skriftligt arbejde	18
3.2.5 Det skriftlige produkt i relation til det sammenhængende forløb	19
3.3 It.....	19
3.3.1 Digitale fællesskaber	20
3.3.2 Informationssøgning	20
3.3.3 Centrale databaser	20
3.4 Samspil med andre fag.....	20
4 Evaluering.....	22
4.1 Løbende evaluering	22
4.2 Prøveform	22
4.2.1 Mundtlig prøve	22
4.2.2 Prøvemateriale	23

4.2.3	Eksamination.....	23
4.2.4	Særligt vedrørende afsætning B på eux	24
4.3	Bedømmelseskriterier.....	24
4.3.1	Oversigt over karakterskalaen	24
4.3.2	Karakterbeskrivelser for den mundtlige prøve.....	25

Indledning

Vejledningen er særligt til brug for undervisning i eux-forløb og anvendes i stedet for den ordinære vejledning til læreplanen. Vejledningen præciserer, kommenterer, uddyber og giver anbefalinger vedrørende udvalgte dele af læreplanens tekst, men indfører ikke nye bindende krav.

Citater fra læreplanen er anført i citationstegn.

Følgende ændringer er foretaget i vejledningen august 2023:

- Opdatering af inspirationsliste under afsnit 2.2. Kernestof
- Indsat afsnit 3.3.1 Undervisningsbeskrivelse
- Diverse mindre præciseringer og sproglige justeringer

Introduktion til merkantile eux-forløb

Denne tekst introducerer læseren til strukturen og det faglige indhold i merkantile eux-forløb. Teksten er målrettet lærere, som har ingen eller kun lidt kendskab til merkantile eux-forløb. Lærere med indgående kendskab til eux-forløb kan med fordel gå direkte til vejledningens afsnit 1.

Den merkantile eux opstod med EUD-reformen i 2014 og består af fem forskellige erhvervsuddannelser med eux-forløb. Et eux-forløb er en særlig tilrettelæggelse af en erhvervsuddannelse med gymnasiale fag.

De fem merkantile erhvervsuddannelser med eux-forløb er følgende

- Detailhandelsuddannelsen med specialer (Detail)
- Kontoruddannelsen med specialer (Kontor)
- Handelsuddannelsen med specialer (Handel)
- Finansuddannelsen (Finans)
- Eventkoordinatoruddannelsen (Event)

Detailhandelsuddannelsen, handelsuddannelsen og eventkoordinatoruddannelsen kan tages som en ordinær erhvervsuddannelse (EUD) eller som eux-forløb, mens eux er en fast del af finansuddannelsen og kontoruddannelsen og derfor ikke kan fravælges, med mindre eleven i forvejen har en gymnasial eksamen. 'Med specialer' betyder, at eleven ved start på hovedforløbet skal vælge en specialisering eller en branche. Valget afhænger bl.a. af den virksomhed, eleven får læreplads i. De forskellige speciale-muligheder fremgår af bekendtgørelsen for den enkelte eud-uddannelse. En kontorelev kan f.eks. vælge speciale indenfor spedition og shipping. Handelseleven kan f.eks. vælge speciale som indkøbsassistent.

Uddannelsens opbygning

Hvis eleven søger ind mindre end to år efter afslutningen af 9. eller 10. klasse, består uddannelsen af fire dele: Et etårigt grundforløb (fordelt på GF 1 og GF 2), et etårigt studie-kompetencegivende forløb samt et ca. toårigt hovedforløb¹. Hvis eleven derimod har afsluttet grundskolen for mere end to år siden, starter eleven direkte på grundforløbets 2. del. Eleven skal i det tilfælde selv sørge for at opnå

---

¹ På detailhandelsuddannelsen er det tillige mulighed for at vælge "retail manager", som tager yderligere et år efter salgsassistenttrinet.

grundfagene dansk C, engelsk C og samfundsfag C forud for eller parallelt med GF2. Grundfagene skal være gennemført før optagelse på det studiekompetencegivende forløb.

Efter grundforløbets 2. del gennemfører eux-eleven det etårige studiekompetencegivende forløb, inden eleven fortsætter i hovedforløbet, som omfatter en uddannelsesaftale med en virksomhed inden for elevens valgte uddannelse. På hovedforløbet veksler eleven mellem oplæringsperioder i sin virksomhed og ca. 10 ugers skoleforløb med uddannelsesspecifikke erhvervsfag.

Fag og indhold i merkantil eux

På grundforløbets 1. del (GF1) har eleverne grundfagene dansk C, engelsk C og samfundsfag C. Eleverne har desuden en række introducerende erhvervsfag, som er fælles for alle erhvervsuddannelser. Fagene varer i alt 12 uger og omhandler bl.a. arbejdspladskultur, lærepladssøgning, arbejdsplanlægning og faglig kommunikation i relation til det merkantile fagområde. Ved start på grundforløbets 2. del (GF2) skal eleven vælge, hvilken af de fem uddannelser, som eleven vil optages på. I løbet af GF2 har eleverne matematik C, erhvervsinformatik C, virksomhedsøkonomi C, organisation C og afsætning C. På GF2 har eleverne desuden det uddannelsesspecifikke fag (USF), som varer fem uger. USF'en giver eleven faglige kompetencer inden for elevens valgte erhvervsuddannelse. Faget er tværfagligt og indeholder elementer fra f.eks. erhvervsinformatik, virksomhedsøkonomi og afsætning tonet mod elevernes specifikke erhvervsuddannelse. Detailelever undervises i f.eks. arbejdsopgaverne i en butik, kontorelever undervises i at planlægge og udføre administrative arbejdsopgaver, handelselever undervises i arbejdsopgaver inden for salg, indkøb og logistik osv.

I det etårige studiekompetencegivende forløb har eleverne udelukkende gymnasiale fag. I alle fem uddannelser er dansk A, engelsk B og informatik B obligatorisk. Eleverne kan vælge mellem enten matematik B eller virksomhedsøkonomi B, herudover vælges mellem erhvervsjura C, 2. fremmedsprog C (på finansuddannelsen kan finansiering C vælges) samt i nogle uddannelser også et tredje fag. Hertil kommer valgfag og erhvervsområdeprojektet. Indholdet i erhvervsområdet er beskrevet i vejledningen til læreplanen for erhvervsområdet.

I det ca. 2-årige hovedforløb, som følger efter det studiekompetencegivende forløb, veksler eleven mellem oplæringsperioder i sin virksomhed og ca. 10 ugers skoleforløb med uddannelsesspecifikke erhvervsfag.

Alle grundfag på grundforløb 1 og 2 (inkl. erhvervsfagene) læses efter fagbilagene fra [grund- og erhvervsfagsbekendtgørelsen](#). Det uddannelsesspecifikke fag på grundforløb 2 læses fra den enkelte uddannelsesbekendtgørelse. Fag på A- og B-niveau læses efter [gymnasiale læreplaner](#). Fag på C-niveau i det studiekompetencegivende forløb læses efter de gymnasiale læreplaner eller efter grund- og erhvervsfagsbekendtgørelsen, hvis faget findes her. Det fremgår af uddannelsesbekendtgørelsen for den enkelte uddannelse, hvilke specifikke gymnasiale fag og læreplaner, der indgår og anvendes i det enkelte eux-forløb.

Lærere, der varetager undervisning efter gymnasiale læreplaner, skal jf. § 56 i lov om de gymnasiale uddannelser have gymnasial undervisningskompetence i det pågældende fag. Lærere, der varetager undervisning efter grundfagsbekendtgørelsen, skal have undervisningskompetence jf. § 11-13 i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser.

Faglige mål og rammer for eux-forløb

Mens den gymnasiale undervisning er styret af faglige mål, så er eud-undervisningen styret af konkrete kompetencemål, som er unikke for den enkelte eud-uddannelse og fastsat i bekendtgørelsen for denne. Eleven skal i skole- og oplæringsforløbene tilegne sig kompetencerne for at blive faglært. Et eksempel på et kompetencemål fra kontoruddannelsens hovedforløb er fx "Eleven kan udføre arbejdsfunktioner inden for en virksomheds administrative og merkantile arbejdsområde, herunder fx service, administration, koordinering, sagsbehandling, økonomi og statistik."

Helhedsorienteret undervisning

Ifølge eux-reglerne skal skoler, der udbyder eux-forløb sikre, at undervisningen i fag på gymnasialt niveau så vidt muligt knyttes an til den konkrete elevgruppes erhvervsuddannelser. Det vil blandt andet sige, at opgaver, projekter m.v. i rimeligt omfang giver mulighed for at inddrage viden, begreber og indhold fra den enkelte elevs uddannelse.

Arbejdsmarkedets parter og eux

Arbejdsmarkedets parter spiller en central rolle for eud og eux. Hver af de over 100 danske erhvervsuddannelser er styret af et fagligt udvalg sammensat af arbejdsgivere og arbejdstagere fra det jobområde, som uddannelsen uddanner til. Det faglige udvalg beslutter kompetencemålene for uddannelsen og fastsætter i samarbejde med ministeriet rammerne for uddannelsen. Kompetencemål og rammer er beskrevet i den enkelte uddannelsesbekendtgørelse. Desuden står udvalget for rammerne og indholdet i de uddannelsesspecifikke erhvervsfag, som eleverne har i skoleperioderne på hovedforløbet – beskrevet i en uddannelsesordning. Det faglige udvalg godkender også oplæringsvirksomheder.

Oversigt over merkantile eux-forløb

Område	Beskrivelse
Detail	<p>Både eud og eux</p> <p>2 års oplæring som</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Salgsassistent (trin 1) 2) Digital handel (trin 1) 3) Convenience (trin 1) 4) Retail Manager (trin 2/speciale) 5) Dekorator/visual merchandiser (speciale) 6) Blomsterdekorator (speciale) <p>Læs mere om uddannelsesbekendtgørelsen (retsinformation.dk) https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2023/136 Læs mere om Detail (uddannelsesnævnet.dk)</p>
Kontor	<p>Kun eux</p> <p>Specialer - 2 års oplæring som/i</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Administration 2) Advokatsekretær 3) Offentlig administration 4) Revision 5) Spedition og shipping 6) Økonomi <p>Læs mere om uddannelsesbekendtgørelsen (retsinformation.dk) Læs mere om Kontor (uddannelsesnævnet.dk)</p>

Område	Beskrivelse
Handel	<p>Både eud og eux</p> <p>Specialer - 2 års oplæring som</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Handelsassistent, salg 2) Indkøbsassistent 3) Logistikassistent 4) Digital handel B2B <p>Læs mere om uddannelsesbekendtgørelsen (retsinformation.dk) Læs mere om Handel (uddannelsesnævnet.dk)</p>
Finans	<p>Kun eux</p> <p>Brancheprofil - 2 års oplæring inden for</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Bank og realkredit 2) Liv og pension 3) Skadesforsikring <p>Uddannelsen fører til ansættelse som finansassistent i den finansielle sektor.</p> <p>Læs mere om uddannelsesbekendtgørelsen (retsinformation.dk) Læs mere om Finans (uddannelsesnævnet.dk)</p>
Eventkoordinator	<p>Både eud og eux</p> <p>Uddannelsen har ikke specialer.</p> <p>2 års oplæring inden for udvikling, planlægning og gennemførelse af events inden for oplevelsesområdet.</p> <p>Læs mere om uddannelsesbekendtgørelsen (retsinformation.dk) Læs mere om Eventkoordinator (uddannelsesnævnet.dk)</p>
Uddannelsesordningen	<p>Uddannelsesordningen findes på EUD-uddannelsesadministratio- nen.dk</p> <p>Vejledning:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Klik på "Find EUD-uddannelsesordning" 2) Vælg "uddannelse " i feltet Uddannelse 3) Vælg "Uddannelsesordning - generel tekst" i feltet Udskriftsdesign 4) Klik på "Vis udskrift" <p>Læs mere om grundforløbet (uvm.dk)</p>

1 Identitet og formål

1.1 Identitet

I læreplanen står der om fagets identitet:

“Afsætning er et samfundsvidenskabeligt fag, der omfatter viden, kundskaber og kompetencer inden for økonomi, sociologi og psykologi. Faget beskæftiger sig med virksomhedens forhold til den nationale og globale omverden samt giver viden, kundskaber og færdigheder om virksomheders analyser af markedsmuligheder samt national og global markedsføring. I arbejdet med faget udvikles almindelsen og studiekompetencen.”

Faget har relationer til mange fagområder såsom virksomhedsøkonomi, international økonomi, innovation, psykologi, sociologi og organisation. Afsætning har rod i samfundsvidenskaben, og udgangspunktet for faget er virksomhedens nærmiljø, altså sammenhængen mellem virksomheden og dens kunder set i relation til virksomhedens øvrige interessenter. Interessenterne og virksomhedens øvrige fjernmiljø spiller ligeledes en stadig større rolle ved planlægningen af virksomhedens strategi og markedsføring, som er centrale dele af faget. Forskningen inden for marketing har de senere år udviklet sig voldsomt, dette er bl.a. resultatet af en stadig mere kompleks, digitaliseret og globaliseret verden som medfører en lang række nye udfordringer for virksomheders markedsføring.

1.2 Formål

Det fremgår af § 1 i lov om de gymnasiale uddannelser at: “Formålet med uddannelserne omfattet af denne lov er at forberede eleverne til videregående uddannelse, herunder at de tilegner sig almindelse, viden og kompetencer gennem uddannelsens kombination af faglig bredde og dybde og gennem samspillet mellem fagene.”

Det fremgår endvidere af lovens § 4. “Uddannelsen skal udvikle elevernes evne til faglig fordybelse og deres forståelse af teoretisk viden som redskab for analyse af virkelighedsnære forhold. Der lægges i undervisningen vægt på innovation og problemløsning, herunder ved arbejde med virkelighedsnære cases og projekter.”

Formålet med undervisningen i afsætning knytter tydeligt an til de gymnasiale uddannelsers formål: *“Formålet med undervisningen er at udvikle elevernes evne til at arbejde selvstændigt, innovativt og i faglige samspil med problemstillinger vedrørende Afsætning. Almindelsen fremmes ved at styrke elevernes nysgerrighed og engagement i fagets discipliner samt de videre uddannelses- og karrieremuligheder, som faget indbyder til.*

Eleverne skal gennem arbejde med virksomhedens nationale og globale udvikling styrke evnen til at argumentere, ræsonnere og formidle virkelighedsnære afsætningsøkonomiske problemstillinger samt udvikle forståelse for virksomhedens rolle i et globalt perspektiv.

Det er endvidere formålet at fremme elevernes evne til at indsamle, bearbejde og analysere relevante informationer med henblik på at skabe et beslutningsgrundlag. Eleverne skal ligeledes kunne anvende teori og metode om Afsætning i arbejdet med aktuelle problemstillinger. Undervisningen skal desuden bidrage til udviklingen af elevernes evne til at tilegne sig ny viden og kundskaber i arbejdet med virkelighedsnære problemstillinger. Ved anvendelsen af fagets viden, begreber og metoder samt arbejdet med at forholde

sig kritisk til afsætningsøkonomisk viden medvirker faget til udviklingen af studiekompetencen og de digitale kompetencer.”

Undervisningen i afsætning tager udgangspunkt i den samfundsvidenskabelige metode og perspektiverer til eux-uddannelsens øvrige fag. Faget bidrager således til, at eleverne kan udvikle såvel faglig indsigt som studiekompetencer, herunder at eleverne kan udvikle deres analytiske evner. Det vil sige, at det forventes, at eleverne tilegner sig et begrebsapparat, teoretisk viden og analysemetoder, som giver dem mulighed for at foretage kvalificerede økonomiske vurderinger. Overordnet betyder det, at det er af stor vigtighed, at eleverne kan anvende de indlærte begreber i den rette sammenhæng.

Af fagets formål fremgår det endvidere, at afsætning bidrager til elevernes opnåelse af de centrale kompetencer i gymnasireformen nemlig de: globale, innovative, digitale, karriere- og studiemæssige kompetencer. Endeligt har afsætning også et almendannende sigte.

2 Faglige mål og fagligt indhold

2.1 Faglige mål

De faglige mål knytter sig til de økonomiske kompetencer. Kompetencerne er visualiseret som blade i en økonomifaglig kompetenceblomst. Hver for sig refererer bladene til en økonomisk kompetence forstået som evnen til at handle på en måde, der lever op til at arbejde med økonomi i en given situation. I læreplanen for afsætning B er kompetencerne formuleret med udgangspunkt i denne tankegang.

De faglige mål for afsætning B kan udfoldes på følgende måde:

Tankegangskompetencen

"Afgøre, hvilke forhold der har betydning for en virksomheds afsætning nationalt, og derigennem demonstrere viden og kundskaber om fagets identitet og metoder"

Denne kompetence drejer sig om elevernes evne til at skelne mellem hvilke spørgsmål, der er væsentlige for en virksomheds afsætning, og hvilke der ikke er, samt at vide hvornår de skal bringes i spil. Kompetencen handler endvidere om, at eleverne selv kan stille sådanne spørgsmål og at have blik for, hvilke typer af svar, der kan forventes i en given sammenhæng.

Problemløsningskompetencen

"Identificere, formulere og løse afgrænsede udfordringer vedrørende afsætning, der knytter sig til en virksomheds fortsatte vækst"

Denne kompetence består af elevernes evne til at identificere, formulere og løse udfordringer, der knytter sig til en virksomheds afsætningsøkonomiske beslutninger. Denne kompetence omfatter endvidere evnen til at konsekvensvurdere alternative beslutninger.

Modelleringskompetencen

"Anvende afsætningsøkonomiske modeller og forklare modellernes forudsætninger"

Denne kompetence består af elevernes evne til at anvende afsætningsøkonomiske modeller. Kompetencen omfatter desuden evnen til at være kritisk over for de resultater, anvendelsen af modellerne fører frem til.

Ræsonnementskompetencen

"Udarbejde et afsætningsøkonomisk ræsonnement, herunder at kunne forklare sammenhængen mellem en række relevante afsætningsmæssige forhold i en given afgrænset kontekst "

Denne kompetence består af elevernes evne til at følge og bedømme et økonomisk ræsonnement, herunder vurdere sammenhængen mellem en række økonomiske forhold. Desuden består kompetencen af at kunne gennemføre et økonomisk ræsonnement.

Databehandlingskompetencen

"Indsamle, bearbejde og præsentere informationer om en virksomheds nationale markedsforhold samt vurdere informationernes troværdighed"

Denne kompetence består af elevernes evne til at indsamle, bearbejde og præsentere informationer om afsætningsøkonomiske forhold. Kompetencen handler desuden om at kunne overskue mulige kilder, såvel primære som sekundære, til en given problemstilling, således at der kan foregå en kvalificeret indsamling og udvælgelse af informationer.

Kommunikationskompetencen

"Fortolke og formidle informationer om afsætning, herunder i samspil med andre fag"

Denne kompetence består af elevernes evne til at sætte sig ind i og fortolke økonomiske udsagn og tekster. Desuden består kompetencen af elevernes evne til at udtrykke sig på forskellige måder om afsætningsøkonomiske forhold over for forskellige kategorier af modtagere. Kompetencen har både en udtryks side, hvor eleven er afsender af kommunikation, og en modtagerside, hvor eleven sætter sig ind i og fortolker andres udsagn og tekster.

Redskabskompetencen

"Udvælge og anvende relevante digitale og matematiske kompetencer i arbejdet med afsætning "

Denne kompetence består af elevernes evne til at udvælge og anvende relevante matematiske og digitale redskaber i forbindelse med indsamling, behandling og formidling af afsætningsøkonomiske forhold. Kompetencen forudsætter, at eleverne har et grundlæggende matematisk beredskab, og at eleverne har indsigt i de digitale muligheder.

2.2 Kernestof

Fagets kernestof omfatter ifølge læreplanen for afsætning B nedenstående områder:

Samfundsvidenskabelig metode og markedsanalyse

- *Kvantitative, kvalitative og komparative analysemetoder*
- *Datakilder: primære og sekundære samt interne og eksterne*

Den interne situation

- *Værdikæder*
- *Forretningsmodeller*

Den eksterne situation

- *Omverdensforhold nationalt og globalt*
- *Branche- og konkurrenceforhold*
- *Købsadfærd på business-to-business og business-to-consumer markeder*

Strategi

- Mission, vision og værdier
- Konkurrencestrategier
- Vækststrategier

Segmentering, målgruppevalg og positionering på business-to-consumer markedet

- Segmentering, målgruppevalg og positionering nationalt

Marketing mix på business-to-consumer markedet

- Marketing mixet nationalt

I nedenstående tabel er der givet faglig inspiration til udfoldelsen af kernestoffet. Listen er ikke i prioriteret rækkefølge. Bemærk at der er tale om en inspirationsliste og ikke en pensumliste. Til yderligere inspiration er kernestoffet fra afsætning A også medtaget, i tabellen er a-niveauet markeret. Der er således lagt op til, at den enkelte underviser kan tone sin undervisning efter elevernes behov, interesser mv. Alle kernestofområder inddrages dog. Der kan hentes yderligere inspiration på afsætnings side på EMU.

Overordnet kernestofområde	Underpunkter til kernestofområdet	Inspirationsliste
<i>Samfundsvidenskabelig metode og markedsanalyse</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Kvantitative, kvalitative og komparative analysemetoder - Datakilder: primære og sekundære samt interne og eksterne	Kvantitative og kvalitative metoder Komparative metoder Markedsanalyseprocessen Databaser Søgestrategier Big data Kildekritik, validitet, reliabilitet og repræsentativitet
<i>Den interne situation</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Værdikæder - Forretningsmodeller	Virksomhedsforståelse: Virksomheden som en organisation Virksomheden og samfundet Værdikæder fx: Porters oprindelige værdikæde Den forenklede værdikæde SW - analyse Kernekompetencer Konkurrencemæssige fordele Key Success Factors (KSF) Forretningsmodeller fx: Business Model Canvas Digitale forretningsmodeller
<i>Den eksterne situation</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Omverdensforhold nationalt og globalt - Branche- og konkurrenceforhold - Købsadfærd på business-to-business, business-to-consumer	Markedsforståelse Omverdensmodel PESTEL Konkurrencemæssige positioner Konkurrencedygtighed OT-analyse Branche- og konkurrentanalyse Købsadfærdsteorier og -begreber Buy-grid modellen Socialpsykologiske købsadfærdsmødder: Online købsadfærd

Overordnet kerne- stofområde	Underpunkter til kernestofom- rådet	Inspirationsliste
<i>Strategi</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Mission, vision og værdier - Konkurrencestrategier - Vækststrategier 	Idé (mission), vision, værdier og mål Porters Generiske strategier Digitale strategier Ansoffs vækststrategier (intensivering) TOWS
<i>Segmentering, mål- gruppevalg og positionering</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Segmentering, målgruppevalg og positionering nationalt 	Segmenteringsteori (SMP) Segmenteringsmodeller Målgruppeprofiler og personas Kriterier for målgruppevalg Positionering
<i>Marketing mix</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Marketing mixet nationalt 	Produktklassificering PLC/TLC De 3 ekstra P'er (serviceydelser) Prisfastsættelsesmetoder Priselasticitet Prisstrategier Distributionsstrategi Distributionskanaler Promotionformer og -strategi Pull og push-strategier Branding Offline medier Online medier SEO SEM Kommunikationsmodeller AIDA/AIDAE Markedskortet Parameteranvendelse på digitale medier

2.3 Supplerende stof

Det supplerende stof er beskrevet i læreplanen på følgende måde:

"Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof skal udvælges, således at det sammen med kernestoffet medvirker til udvikling af de faglige mål. Det supplerende stof er typisk erhvervsnyheder fra og om virksomheder, analyser af brancher og virksomheder samt statistisk materiale om erhverv og erhvervsudvikling, der perspektiverer og uddyber de faglige mål."

Det supplerende stof skal ses i forlængelse af fagets kernestof. Det supplerende stof er en nødvendighed for opfyldelsen af de faglige mål. Det er vigtigt for elevernes forståelse af faget, at der inddrages eksempler fra danske og internationale virksomheder samt fra omverdenen i øvrigt. Eksemplerne kan ud over at perspektivere til de faglige mål også hjælpe eleverne med at udvikle deres økonomiske kompetencer.

Der kan med fordel indarbejdes en progression i arbejdet med det supplerende stof, hvor det i starten af uddannelsen overvejende vil være læreren, der bidrager med stoffet. Senere i forløbet kan eleverne inddrages i processen med at finde relevant supplerende stof.

2.4 Omfang

Læreplanen definerer et forventet omfang: *”Det forventede omfang af fagligt stof er normalt svarende til 350-450 sider.”*

Det definerede kernestof og supplerende stof fastlægges ud fra bedst mulige skøn og vil normalt omfatte 350-450 sider. Det forventede omfang af fagligt stof er ikke opgivet i normalsider. Det betegner omfanget af det faglige stof under hensyntagen til, hvordan der er arbejdet med stoffet. Således kan der arbejdes lige grundigt med tekster, film og digitale medier m.v. Omfanget angives normalt med en sådan detaljeringsgrad, så det af undervisningsbeskrivelsen fremgår, hvorledes det faglige stof har været vægtet i undervisningsforløbet. Dette kan f.eks. ske ved at angive skønsmæssigt sidetal eller en procentmæssig fordeling af stoffet i undervisningsbeskrivelsen.

Når faget bygger videre på C-niveauet i erhvervsuddannelserne, indgår stof læst på C-niveau i optællingen af det samlede stof.

3 Tilrettelæggelse

I afsætning B er der ikke forhåndstildelt fordybelsestid. Afsætning B indgår på eux, så det kan tilrettelægges på forskellige måder i forhold til den lokale planlægning af bl.a. tværfaglige sammenhænge især omkring erhvervsområdet samt elevernes forudsætninger.

3.1 Didaktiske principper

I læreplanen står der om didaktiske principper:

“Undervisningen skal tilrettelægges med afsæt i undren og nysgerrighed vedrørende aktuelle Afsætningsmæssige problemstillinger. Det induktive undervisningsprincip har en vigtig rolle for tilrettelæggelsen af undervisningen i faget. Teori om Afsætning har sit ophav i behovet for metoder og modeller, der kan anvise potentielle løsninger på virksomhedens udfordringer. Viden, kundskaber og kompetencer i Afsætning forudsætter faglig indsigt men i særlig grad evne til at kunne identificere de problemer, teorien skal anvendes til at håndtere.

Det deduktive undervisningsprincip anvendes, hvor der er fokus på at formidle fagets teori; begreber, modeller, modelforudsætninger og begrænsninger samt metoder omkring modellernes anvendelse.

Der lægges vægt på, at eleverne udfordres på deres evne til at kunne anvende de digitale muligheder på en hensigtsmæssig måde, og at de udfordres i forhold til deres globale forståelse og innovative kompetencer. Der skal lægges afgørende vægt på, at den enkelte elev får mulighed for selvstændigt at formidle faglige problemstillinger herunder fremføre faglige ræsonnementer.”

I undervisningen kan det tilstræbes at inddrage aktuelle og virkelighedsnære afsætningsmæssige problemstillinger, der får eleven til at undre sig og som øger elevens nysgerrighed og interesse. Undervisningen kan med fordel tilrettelægges således, at der sker en anvendelse af både det induktive og det deduktive undervisningsprincip. Det induktive undervisningsprincip kan med fordel fx anvendes, når elevens innovative og globale kompetencer skal udvikles.

I faget kan der være fokus på helhedsforståelsen samt, at eleverne erhverver en bred forståelse for sammenhængen mellem en teoretisk model og den situation eller problemstilling, som eleverne vil anvende modellen til. Der lægges stor vægt på, at eleverne tilegner sig et fagligt ordforråd inden for det afsætningsøkonomiske fagområde, så de bliver i stand til at redegøre for problemstillinger fra flere forskellige synsvinkler med inddragelse af fagets terminologi. Jo flere afsætningsøkonomiske begreber en elev har i sit aktive ordforråd, jo mere nuanceret kan elevens redegørelse for en problemstilling blive.

Eleverne trænes i at beherske forskellige digitale muligheder. I løbet af uddannelsen kan elevernes informationssøgning udvikles fra at være en simpel informationsindsamling til at indeholde en kritisk vurdering af kvaliteten og relevansen af det materiale, der er fundet. Eleverne kan ligeledes trænes i at anvende digitale produkter som fx Power Point, Prezi, podcast, Facebook, blogs samt lære at forholde sig kritisk over for egne såvel som andres produkter.

Det er vigtigt at inddrage metode i undervisningen, hvor der bl.a. arbejdes med elevernes bevidsthed omkring betydningen af de forskellige taksonomiske niveauer.

I arbejdet med de taksonomiske niveauer kan det anbefales at tage udgangspunkt i nedenstående spørgeformer, der er struktureret i forhold til SOLO-taksonomien. SOLO-taksonomien giver anvisninger

på, hvordan der kan stilles spørgsmål, der på forskellige taksonomiske niveauer prøver elevernes kompetencer i forhold til de faglige mål. Det er meget vigtigt at inddrage betydningen af de forskellige spørgeformer aktivt i undervisningen, så eleverne opnår en klar fornemmelse af forskellen i de forventede svar, når de bliver bedt om eksempelvis at redegøre eller diskutere.

3.1.1 Undervisningsbeskrivelse

For hvert hold udarbejdes en undervisningsbeskrivelse, der dokumenterer, at undervisningen har været tilrettelagt i overensstemmelse med læreplanen. Undervisningsbeskrivelsens hovedformål er at sikre, at eleverne har den nødvendige information vedr. eksamen, og at censor kan forberede sig til at varetage sit hverv som censor. Med henblik herpå udfyldes en undervisningsbeskrivelse, hvis hovedformål er at beskrive de temaer, som det samlede undervisningsforløb har været organiseret i. Der er ikke centralt fastlagte formkrav til undervisningsbeskrivelser. Det er således muligt at anvende de forskellige studieadministrative systemer til at udfærdige undervisningsbeskrivelser, eller der kan anvendes lokalt udformede skabeloner. Styrelsen for Undervisning og Kvalitet har udarbejdet en vejledende [skabelon](#), som evt. kan anvendes.

En undervisningsbeskrivelse skal indeholde:

1. En samlet oversigt over de gennemgåede forløb i faget.
2. Et kort resumé af forløbets indhold og fokus, herunder hvilke centrale problemstillinger, der har været arbejdet med.
3. Angivelse af hvilke faglige mål og hvilket kernestof i henhold til læreplanen der har været centrale i forløbet.
4. Det gennemgåede materiale fordelt på kernestof og supplerende stof herunder omfang.
5. Undervisningens tilrettelæggelse i henhold til læreplanens krav om arbejdsformer.

Det er vigtigt, at det indholdsmæssige og tematiske fokus for hvert forløb beskrives fyldestgørende. Emnets titel og anvendte materialer kan ikke gøre det ud for en sådan beskrivelse. Beskrivelsen kan med fordel være kort, men skal kunne sætte en udenforstående ind i det overordnede indholdsmæssige og tematiske fokus i de enkelte forløb. Vejledningen til undervisningsbeskrivelser kan findes [her](#).

3.2 Arbejdsformer

I læreplanen står der om arbejdsformer:

"I undervisningen skal der anvendes afvekslende og elevaktiverende arbejdsformer, således at eleverne får mulighed for at arbejde med problemer og løsningsforslag på forskellige taksonomiske niveauer. Der skal være progression i anvendelsen af arbejdsformer frem mod mere selvstændiggørende og studieforberedende arbejdsformer. Eleverne skal inddrages i planlægningen af undervisningen herunder valg af problemstillinger og arbejdsformer.

Der gennemføres en række forløb, hvor eleverne selvstændigt arbejder ud fra en virkelighedsnær kontekst med identifikation af problemer, opstilling af arbejdsspørgsmål, besvarelse af spørgsmål, præsentation af løsninger og refleksioner over eget arbejde. Undervisningen omfatter endvidere arbejde med øvelser ud fra afgrænsede problemer og mindre cases med mere åbne problemstillinger. Udadvendte aktiviteter gennemføres i form af gæstelærere og virksomhedsbesøg samt arbejde med projekter omkring konkrete virksomheders afsætningsmæssige problemer."

3.2.1 Overordnet planlægning

Det overordnede fokus for tilrettelæggelsen af et undervisningsforløb vil altid være en kombination af et fagligt mål og et eller flere kernestofområder.

Fagets metoder har en central placering i undervisningen. Undervisningen tilrettelægges med bevidst inddragelse af samfundsvidenskabelig metode på et passende niveau – med en stigende progression på uddannelsen.

3.2.2 Progression

Progressionen i valg af undervisningsformer indebærer, at elevernes arbejde med afgrænsede afsætningsøkonomiske emner og øvelsesopgaver med entydige løsninger i stigende omfang suppleres med og erstattes af diskussion, casearbejde, virksomhedsspil, projektopgaver og andre arbejdsformer med åbne løsningsmuligheder og flerfaglige tilgange. De forskellige arbejdsformer skal alle medvirke til at fremme elevernes evne til at analysere og vurdere afsætningsøkonomiske problemstillinger samt styrke elevernes økonomiske kompetencer.

Man kan arbejde med at øve elevernes afsætningsøkonomiske kompetencer ved gradvis at lære dem selv at stille gode, relevante spørgsmål til eksempelvis avisartikler. Det at kunne stille spørgsmål, kræver stor viden om afsætningsøkonomiske forhold, da det kræver at man kan læse en tekst med afsætningsøkonomiske briller.

3.2.3 Samarbejde med virksomheder

Samarbejdet med virksomheder kan antage mange former, men det vigtige er, at eleverne får en autentisk oplevelse af en virksomhed og dens problemer og udfordringer. Mest optimalt er det at besøge en eller flere lokale virksomheder i løbet af uddannelsen og på baggrund heraf arbejde med forskellige opgaver i tilknytning hertil. Det er mest oplagt at indbygge samarbejdet med erhvervslivet i forbindelse med erhvervsområdet. Alternativt kan man inddrage og gå i dialog med forskellige virksomheder. Ved at benytte digitale kommunikationsværktøjer (fx Skype, Adobe Connect mv.) kan virksomheder og deres praksis indgå i undervisningen fx enten som introduktion eller afslutning på et emne, uden at det bliver for tids- og ressourcekrævende for både elever og virksomhed. I sådanne forløb kan eleverne udfordres på alle kompetencer, med speciel fokus på tankegangskompetencen samt databehandlings- og kommunikationskompetencen.

Hvis det af forskellige årsager ikke kan lade sig gøre at arrangere et virksomhedsbesøg, kan man få en repræsentant fra en lokal virksomhed eller en iværksætter til at besøge klassen eller inddrage virtuelle virksomhedsbesøg. Specielt nystartede og mindre virksomheder kan ofte have udfordringer med til klassen. Eleverne kan arbejde med virksomhedens udfordringer og evt. fremlægge deres løsninger for virksomheden – skriftligt eller mundtligt. Det er også oplagt at inddrage tidligere elever. Ofte er disse meget villige til at komme og fortælle om deres arbejde samt de opgaver, de arbejder med. Dette styrker også elevernes nysgerrighed og engagement i fagets discipliner samt de videre uddannelses- og karrieremuligheder, som faget indbyder til.

Forløbet kan med fordel planlægges sammen med andre fag fra undervisningen. fx virksomhedsøkonomi.

3.2.4 Skriftligt arbejde

I læreplanen for afsætning B står der om det skriftlige arbejde under arbejdsformer:

”Som grundlag for den mundtlige prøve arbejdes der med et forløb som skal dække kernestofområderne bredt. Forløbet overordnede emne bestemmes af læreren. Forløbet placeres typisk i den afsluttende del af undervisningen. Eleverne skal hertil udarbejde et kort sammenfattende skriftligt produkt for at fastholde fagligt fokus.”

Det skriftlige arbejde kan spille en rolle i den daglige undervisning. Skriftlighed er en integreret og central del af læringen i faget og omfatter arbejde med flere forskellige genrer samt forståelse af de forskellige taksonomiske niveauer. Det skriftlige arbejde koordineres i øvrigt med erhvervsområderne og sigter både hen imod den mundtlige eksamen og erhvervsområdeprojektet. Ved erhvervsområdeprojektet er afsætning et af de merkantile fag. I vejledningen til erhvervsområdeprojektet gives der eksempler på, hvordan afsætning kan indgå i samspil med forskellige fag.

Overordnet kan man skelne mellem to typer af skriftlighed: At skrive for at lære, og at lære at skrive (fagligt korrekt). Begge sider af skriftligheden er relevante for undervisningen i afsætning, og kan medtænkes i alle længere undervisningsforløb. Det kan således være en god metode, at det ikke er alt, hvad eleverne skriver som bedømmes.

Samtidigt skal eleverne heller ikke være i tvivl om, hvornår de bliver bedømt, og hvad de bliver bedømt på. Fokuseret retning, formativ evaluering og gradvis aftagende stilladsering i forhold til elevernes skrivekompetencer er centrale elementer. Der kan desuden fokuseres på følgende studieforberevende skrivekompetencer:

- genrebevidsthed
- sproglig korrekthed
- disposition
- argumentation
- anvendelse af citater, figurer, illustrationer m.v.
- præsentation
- relevante henvisninger, noteapparat og litteraturliste

På trods af at der ikke er tildelt fordybelsestid i afsætning B, er det oplagt at inddrage skriftlighed i undervisningen, da alle fag bidrager til elevernes skrivekompetencer.

3.2.5 Det skriftlige produkt i relation til det sammenhængende forløb

Det skriftlige produkt som laves i forbindelse med eksamensforløbet, kan have mange former, men det er ikke hensigten, at der skal udarbejdes en omfattende rapport eller et andet omfattende skriftligt produkt. Det fremgår af læreplanen, at der er tale om et kort sammenfattende produkt.

Eksempler på skriftlige produkter kan fx være: en synopsis, et notat, en kommenteret forretningsmodel, en poster, en blog, en hjemmeside eller en præsentation. Skriftlige produkter kan evt. suppleres med fysiske bud på løsninger og brug af forskellige medier.

Det væsentlige er, at eleverne kan perspektivere den trukne opgave til deres forløb. Det er derfor oplagt, at det skriftlige produkt giver eleverne mulighed for at inddrage forskellige kernestofområder til den mundtlige eksamen.

Det er underviseren som vælger det overordnede emne for forløbet som inddrages til eksamen. Det er underviserens vurdering, hvor vidt eleverne selv er i stand til at vælge underemner og evt. lave problemformuleringer, eller om der er et behov for højere grad af styring fra underviserens side. Dette afhænger af elevgruppens sammensætning. På afsætnings EMU-side findes eksempler på forløb til inspiration.

3.3 It

I læreplanen står der om inddragelsen af it:

"It og medier anvendes i undervisningen som fagligt redskab og som støtte for elevens læreproces i faget. Gennem undervisningen skal eleven udvikle evnen til at anvende et bredt udsnit af digitale muligheder, herunder indgå i samarbejde med andre i digitale fællesskaber. Undervisningen skal bidrage til at udvikle elevens evne til på reflekteret og kritisk vis at udvælge, analysere og vurdere information. Endelig skal undervisningen bidrage til, at eleven udvikler en kritisk tilgang til internettets anvendelse og kommunikationsformer."

It kan med stor fordel inddrages i undervisningen. Det gælder f.eks. informationssøgning på internettet, centrale databaser, digitale fællesskaber og som hjælpemiddel ved mundtlig og skriftlig præsentation af afsætningsøkonomisk stof.

3.3.1 Digitale fællesskaber

Arbejdet med digitale fællesskaber er centralt i forhold til arbejdet med elevernes digitale dannelse, herunder at eleverne udvikler en kritisk tilgang til internettet. Eleverne skal være i stand til at skabe, dele og præsentere afsætningsøkonomisk viden gennem digitale fællesskaber. Digitale fællesskaber kan skabes ved at inddrage f.eks. Dropbox, OneDrive eller Google Docs aktivt i undervisningen. Arbejdet vil understøtte den økonomiske redskabskompetence og databehandlingskompetencen.

3.3.2 Informationssøgning

I arbejdet med databehandlingskompetencen er det uundgåeligt at anvende internettet som en vigtig kilde til informationssøgning samt de tilgængelige biblioteker. I informationssøgningsprocessen trænes eleverne i at udvælge, analysere og vurdere informationer på kritisk vis. Man må således kunne forvente, at eleverne ved afslutningen af uddannelsen er selvhjulpne mht. at finde virksomhedsoplysninger.

3.3.3 Centrale databaser

Det er essentielt, at eleverne tilegner sig et generelt overblik over de mest centrale databaser, der kan anvendes til fremskaffelse af sekundære data. Grundlæggende kan eleverne trænes i at opnå kendskab til at finde relevante informationer i Danmarks Statistiks database, Statistikbanken. Også Euromonitor indeholder mange værdifulde oplysninger om markeder opdelt på lande og varegrupper, som det ellers kan være vanskeligt for eleverne at få adgang til. Databasen Marketline fra Datamonitor kan også anbefales. Såvel Euromonitor som Marketline er betalingsdatabaser og er derfor ikke et krav at have adgang til.

3.4 Samspil med andre fag

I læreplanen står der om samspil med andre fag:

“Afsætning er omfattet af det generelle krav om samspil mellem fagene såvel skriftligt som mundtligt. Dele af kernestof og supplerende stof skal vælges og behandles, så det bidrager til styrkelse af det faglige samspil mellem fagene (...). I tilrettelæggelsen af undervisningen inddrages desuden elevernes viden, kundskaber og kompetencer fra andre fag, som eleverne hver især har, så de bidrager til perspektivering af emnerne og belysning af fagets almindelige sider. (...) (...) Faget skal indgå i minimum et obligatorisk samspil med matematik. (...) (...) Der skal endvidere gennemføres et samarbejde med virksomhedsøkonomi omkring kernestoffet strategi.”

I læreplanen er der en række bindinger under punkt 3.4 som ikke kan gennemføres på eux. Det drejer sig om samspil med virksomhedsøkonomi omkring erhvervs-case, og økonomisk grundforløb gennemføres heller ikke. Samspil med fagene matematik og virksomhedsøkonomi kan gennemføres, såfremt eleverne har valgt disse fag.

Indgår matematik i et samspil med afsætning, skal eleverne i afsætning ikke undervises i matematik, men de skal kunne anvende matematiske værktøjer og matematiske fremstillingsformer, hvor det er relevant. I formidlingen af de afsætningsøkonomiske problemstillinger skal matematiske ræsonnementer og matematiske/grafiske fremstillinger anvendes. Dette tilpasses niveauet eleverne har matematik på. Det vil være oplagt at inddrage matematik ved fx markedsanalyser, nulpunktsberegninger og indekstal.

Indgår virksomhedsøkonomi skal et samspil have kernestofområdet strategi som omdrejningspunkt for de elever, som valgt virksomhedsøkonomi. Der er forskellige faglige traditioner vedrørende strategi, så forløbet kan gennemføres snævert eller bredt. Det vil ligeledes være oplagt at inddrage afsætning i samspil i erhvervsområdet med de øvrige fag på uddannelsen.

Det er væsentligt at tone afsætning på eux, så det rammer de forskellige profiler, eleverne har valgt på uddannelsen. Ved samspil med andre fag flyttes fokus til en fælles problemstilling, som man ønsker at

fordebe sig i. Fagene indgår med deres teori i den grad, de egner sig til at formulere løsninger på problemstillingerne eller i den grad, fagets teori egner sig til at forklare de fænomener, eleverne skal beskrive. Når der arbejdes med kompetencemål, er det oplagt at arbejde sammen med andre fag, som har de samme kompetencemål som afsætning. Fagene kan således bidrage med forskellige stofområder.

Det anbefales i øvrigt, at man i undervisningen forsøger at arbejde tværfagligt, hvor dette er muligt. I listen over faglig inspiration, findes der adskillige emner der giver mulighed for, at etablere tværfagligt samarbejde med uddannelsens øvrige fag. Det vil f.eks. være oplagt, at når eleverne arbejder med emnet strategi, etableres der, hvor det er muligt, et samarbejde mellem fagene afsætning og virksomhedsøkonomi. Det samarbejde kan med fordel være en del af erhvervsområdet. På lignende vis er der også sammenfald mellem afsætning og uddannelsens øvrige fag.

4 Evaluering

4.1 Løbende evaluering

Det fremgår af læreplanerne for afsætning B, at:

"De faglige mål er grundlaget for den løbende evaluering af elevernes faglige standpunkt.

Elevernes mundtlige og skriftlige kompetencer samt deres viden, kundskaber og færdigheder i relation til Afsætningsmæssige forhold evalueres løbende. Individuel vejledning undervejs i forløbet skal give eleverne viden om deres standpunkt i forhold til fagets mål og styrke deres progression i faget.

I evalueringen af elevernes skriftlige arbejde veksles mellem forskellige former for evaluering af det færdige produkt og en procesorienteret evaluering."

Det er væsentligt, at der i afsætning B arbejdes med elevernes skriftlige kompetencer, da dette også bidrager til elevernes samlede skrivekompetencer på trods af, at der ikke er forhåndstildelt fordybelsestid, jf. afsnit 3.2.4 og afsnit 3.2.5.

Det fremgår af bekendtgørelsen, at undervisningen løbende skal evalueres. Elever, lærere og skolens ledelse skal ligeledes løbende informeres om udbyttet af undervisningen i de enkelte fag. Den løbende evaluering skal sikre, at den enkelte elev får et klart billede af egne styrker, svagheder og fremskridt og give grundlag for at justere undervisningen. Evalueringen skal danne grundlag for vejledning af den enkelte elev med hensyn til både faglig udvikling og udvikling af arbejdsmetoder.

Den løbende evaluering skal dels måle elevens kompetencer i forhold til de faglige mål og dels forbedre undervisningen. Den har både et summativt og et formativt element. Den summative evaluering opsummerer elevens udbytte i forhold til de fastlagte mål og bruges i standpunktsevalueringer og til eksamen.

4.2 Prøveform

I afsætning B er der udelukkende en mundtlig prøve.

4.2.1 Mundtlig prøve

Af læreplanen for afsætning B fremgår det, at:

"Grundlaget for prøven er et forløb, der typisk er udarbejdet i den afsluttende del af undervisningen, og en udtrukket opgave med tilhørende bilag. Opgaverne med bilag sendes til censor forud for prøvens afholdelse.

Eksaminationstiden er ca. 30 minutter pr. eksaminand. Der gives ca. 30 minutters forberedelsestid. Eksaminationen tager udgangspunkt i eksaminandens præsentation af den trukne opgave samt perspektivering til forløbet og former sig derefter som en samtale mellem eksaminand og eksaminator.

Den enkelte opgave må højst anvendes ved tre eksaminationer på samme hold. Et opgavesæt skal i al væsentlighed dække de faglige mål og kernestoffet."

4.2.2 Prøvemateriale

Den mundtlige prøve gennemføres på grundlag af et ukendt tekstmateriale af et omfang på typisk 1-2 sider. Normalt vil ca. tre spørgsmål være passende til denne eksamensform. Der kan være flere forskellige måder at udforme spørgsmålene på, men de gode spørgsmål tager udgangspunkt i at teste elevernes økonomiske kompetencer og dermed de faglige mål. Eleverne testes desuden på forskellige taksonomiske niveauer. På et afsluttende hold er det en god idé at anvende den samme opgaveskabelon, og denne kan med fordel trænes i den afsluttende del af undervisningen.

Det ukendte tekstmateriale beskriver en aktuel og virkelighedsnær begivenhed/situation for en virksomhed, hvor der rejses en eller flere problemstillinger. Den kan have form af en mindre case, en artikel, uddrag af rapport eller notat fra eller om en virksomhed. I udvælgelsen af materialet tages der hensyn til, at eleverne skal have tilstrækkelig med information for at kunne svare fyldestgørende på de stillede spørgsmål. Omfanget på 1-2 sider kan således tolkes bredt, da det afhænger meget af, om materialet består af billeder, figurer, tabeller eller ren tekst. Tekster kan også variere meget i sværhedsgrad, hvorfor materialet tilpasses forberedelsestiden samt de ledsagende spørgsmål.

Eksempel på mundtlig eksamensopgave

Emner: Købsadfærd og konkurrence samt "marketingplanen" fra undervisningen

1. Identificér bilagens afsætningsfaglige problemstillinger i relation til en relevant målgruppes købsadfærd og konkurrenceforholdene på dagligvaremarkedet
2. Analyser en eller flere problemstillinger med brug af relevant faglig viden
3. Perspektiver ovenstående besvarelser til marketingplanen fra undervisningen

Bilag: Dagligvarekæder går online for at vinde de unge, JP erhverv 11.09.19 (skal evt. forkortes lidt)

Der findes findes eksempler på eksamensopgaver på EMU-siden for afsætning.

4.2.3 Eksamination

Eksaminationstiden er sammenlagt på 30 minutter.

Prøvematerialet sendes til censor i god tid. Af undervisningsbeskrivelsen fremgår det sammenhængende forløb tydeligt, således at censor ikke er tvivl om, hvilket forløb der inddrages til prøven. Elevernes produkter fra det sammenhængende forløb medsendes ikke til censor, medmindre censor ønsker at modtage det.

I første del af prøven tildeles eksaminanden ved lodtrækning en opgave, og der gives 30 minutters forberedelse. Følges ovenstående eksempel anbefales det, at eleverne bruger forberedelsen på spørgsmål 1 og 2. Spørgsmål 3 kan være forberedt på forhånd og didaktisk rammesat af læreren.

I forbindelse med eksaminationen perspektiverer eleven den trukne opgave til det sammenhængende forløb fra undervisningen, således at der er en naturlig forbindelse mellem prøvens to delelementer. Der er ikke på forhånd angivet en bestemt rækkefølge. Perspektivering kan således godt integreres i de spørgsmål som indgår i opgaven. Det tilstræbes, at der ikke opstår en situation, hvor prøven har to skarpt adskilte dele. Det er oplagt, at eleverne på forhånd har udarbejdet forslag til, hvordan forløbet relateres til forskellige typer af ukendte opgaver, herunder et bredt udsnit af kernestofområderne. Opgaven og det sammenhængende forløb danner grundlag for en samtale og diskussion, hvor censor også vil kunne inddrages.

4.2.4 Særligt vedrørende afsætning B på eux

Afsætning B på eux knytter an til den konkrete elevgruppes erhvervsuddannelser, herunder at opgaver, projekter m.v. i rimeligt omfang giver mulighed for at inddrage viden, begreber og indhold fra den enkelte elevs erhvervsuddannelse (jfr. § 4a i [eux-loven](#)). Dette betyder bl.a., at faget i højere grad optræder i en helhedsorienteret og praksisnær sammenhæng, og at faget ligeledes optræder som en del af erhvervsområdet. Kernestoffet vil typisk blive tonet i forhold til uddannelsens opbygning og det valgte speciale. Disse forhold opfordres censorer fra hhx til at være særligt opmærksomme på ved bedømmelsen af elever på eux, hvilket fremgår af vejledningen til hhx. Eleverne på eux skal i lige så høj grad som på hhx honorere de faglige mål, og dermed leve op til det faglige niveau i fagets læreplan.

4.3 Bedømmelseskriterier

I læreplanen står der om bedømmelseskriterier ved eksamen:

“Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilken grad eksaminandens præstation opfylder de faglige mål, som de er angivet i pkt. 2.1. Ved begge prøver gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens præstation.”

4.3.1 Oversigt over karakterskalaen

Karakter	Betegnelse	Beskrivelse
12	Fremragende	Karakteren 12 gives for den fremragende præstation, der demonstrerer udtømmende opfyldelse af fagets mål, med ingen eller få uvæsentlige mangler.
7	God	Karakteren 7 gives for den gode præstation, der demonstrerer opfyldelse af fagets mål, med en del mangler.
02	Tilstrækkelig	Karakteren 02 gives for den tilstrækkelige præstation, der demonstrerer den minimalt acceptable grad af opfyldelse af fagets mål.

4.3.2 Karakterbeskrivelser for den mundtlige prøve

Karakter	Betegnelse	Beskrivelse
12	Fremragende	Karakteren 12 gives for den fremragende præstation, der demonstrerer udtømmende opfyldelse af fagets mål, med ingen eller få uvæsentlige mangler. Eleven kan identificere flere relevante og aktuelle afsætningsmæssige udfordringer og problemer, der analyseres med udgangspunkt i relevante teorier og modeller. Modellerne anvendes korrekt, og der er belæg og hjemmel for konklusionerne. Eleven svarer struktureret, reflekteret og med dybde på spørgsmål. Præstationen er præget af stor selvstændighed, og sikkerhed med et samlet overblik over fagets emner og metode. Sproget er fagligt, selvsikkert, nuanceret og dialogskabende.
7	God	Karakteren 7 gives for den gode præstation, der demonstrerer opfyldelse af fagets mål, med en del mangler. Eleven kan identificere nogle relevante afsætningsøkonomiske problemer og udfordringer med udgangspunkt i relevante teorier og modeller. Modellerne anvendes godt men med en del mangler. Der er belæg og hjemmel for nogle af konklusionerne. Der er nogen struktur i præstationen, og eleven svarer forholdsvis reflekteret på de fleste spørgsmål. Præstationen bærer præg af en rimelig selvstændighed og sikkerhed, og sproget er fagligt, dog med en del mangler.
02	Tilstrækkelig	Karakteren 02 gives for den tilstrækkelige præstation, der demonstrerer den minimalt acceptable grad af opfyldelse af fagets mål. Eleven kan identificere få afsætningsøkonomiske problemer og udfordringer af rimelig relevans med en beskedent analytisk reference. Præsentationen er usammenhængende, og flere fejl forekommer. Eleven skal fagligt hjælpes og støttes gennem eksaminationen. Modeller og teorier anvendes med stor usikkerhed. Analyse og vurdering er generelt præget af påstande og uden sammenhæng til andre af fagets emner. Præstationen er minimalt acceptabel og uden den ønskelige faglige dybde. Sproget er hverdagsagtigt og talesprogsagtigt.

STYRELSEN FOR

**BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET**
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

STYRELSEN FOR